

Omyly o jedné mimořádné dani

KAPITÁLOVÝ TRH TRPÍ KVŮLI NEZÁJMU ČESKÝCH KAPITALISTŮ, NE KVŮLI WINDFALL TAX

Markéta Malá opakovaně píše (*naposledy viz Co způsobil strašáček, č. 20/2025*) s neskrývaným despektem o tzv. windfall tax, tedy domácí verzi „daně z neočekávaných zisků“. Umí psát dobře, často vášnivě. Proto její texty rád čtu. Přesto, nebo právě proto bych jí i čtenářům rád nabídl pár protiargumentů k zamyšlení. Jako člověk oprávněně spojovaný s myšlenkou tohoto typu dočasněho zdanění v časech energetické a cenové krize v Česku nejsem nestranný – jen pokaždé smutný, když nezaznívají.

Zaprvé, pokud autorka objem prostředků, který byl díky dani vybrán, považuje za „děsivé číslo“, pak pro mě by bylo děsivější něco jiného. Kdyby všechny tyto prostředky státu v řádu nad sto miliard korun, které byly nakonec použity na dotování úsporného tarifu, stropování cen energií, odpouštění plateb za obnovitelné zdroje či finanční podporu provozovateli energetické soustavy v proběhlé energetické krizi, kompletně zaplatili v běžných daních všichni daňoví poplatníci. Či by se o ně zvýšil veřejný dluh. Přesně to by totiž bez windfall tax nastalo! A jsem rád, že Markéta Malá korektně připomíná, že na rozdíl od jiných zemí v Evropě Česko tuto daň nezavedlo retroaktivně na tržně nejšílenější rok 2022, kdy už erár velkou část mimořádných nákladů nesl. Pak totiž pro mě dává smysl „fázový posun“ jejího výběru i do roku 2024, aby se mimořádné výdaje a mimořádné příjmy státu srovnaly. V tom bychom se asi neshodli. Asi ani v tom, že v našich podmínkách byl nakonec největší výběr z výroby drahé elektřiny i logický. Sám před sebou bych už rok 2025 dnes obhájit neuměl. A jistě: řada věcí v její konstrukci podléhá zlatému Bismarckovu pravidlu, že „se zákony je to podobné jako s párky. Je lepší, když nevidíme, jak se dělají“.

Víc mě ale trápí opakované komentáře k údajnému nezměrnému zásahu této daně do domácího kapitálového trhu skrze dopad na společnost ČEZ. Vážně? Akcie ČEZ zůstaly po celou dobu let 2022–2024 nejobchodovanějším titulem na místní

MOJMÍR HAMPL
předseda Národní
rozpočtové rady

**MNOHEM HORŠÍ JE, ŽE
DOMÁCÍ KAPITÁLOVÝ
TRH NEZAJÍMÁ TU
NEJDŮLEŽITĚJŠÍ
SKUPINU – NEJVĚTŠÍ
ČESKÉ KAPITALISTY!**

burze. Zažily jednu giganticky velkou a další nadprůměrnou dividendu a jedno z největších kapitálových zhodnocení za dekády. Jsou tedy držákem a stále terčem zájmu mnoha skutečně bohatých lidí, nikoli akciovým odpadem. Naopak: ti nejsrdnatější bojovníci proti windfall tax z řad minoritních akcionářů ČEZ od počátku nechtěli nic jiného než vykoupení vlastních akcií, stažení nejlíživějšího titulu z burzy, a tudíž její skutečné a možná nenávratné poškození! A z jejich velkohubých prohlášení o žalobách na celý vesmír zůstal pšouk. Není tohle pro autorku paradox?

Pro dokreslení: Ve Velké Británii, jejíž windfall tax zavedená konzervativci v roce 2022 byla jednou z inspirací pro Česko i celou EU, je platnost této daně na část výrobců energie prodloužena až do roku 2030. A to ji dál budou platit i firmy typu Shell či BP, které jsou samozřejmě obchodované na největších burzách v Londýně a New Yorku. Poprask se nekoná.

Pokud je něco na našem kapitálovém trhu opravdu pozoruhodně zničující, není to tato daň, která beztak letos skončí. Mnohem horší je, že domácí kapitálový trh nezajímá tu nejdůležitější skupinu – největší české kapitalisty! A to už hodně dlouhou dobu. Podívejte se na žebříčky nejbohatších Čechů a srovnajte si je s emisemi na pražské burze – průnik je naprosto zanedbatelný. Galaktický rozdíl oproti opěvovanému trhu s kapitálem v Americe. U nás je zvykem kapitalistů spíš tituly po ovládnutí kritické většiny z trhu stahovat (přesně v duchu hesla Hlavně se s nikým nedělit a hlavně se s žádnými minoritáři neotravovat).

Právě toto, stejně jako snadnost, s jakou se i bohatí Češi chytí na nejprověřenější českou mobilizační a frustrační frázi „Někdo nahoře vás okradl“, je vcelku signifikantní rys našeho kapitalismu. S tím se pak asi i rýmuje, že nejdůležitější emisí burzy je státem dominantně ovládaná společnost v brutálně regulovaném a politiky ovlivňovaném energetickém byznysu. Třeba právě o tom Markéta Malá časem něco inspirativního napíše. ■